

"גם לנשמה מגיע אוכל"

ה'לות לחסה ח'דו'ים ואקטואל'יה לפי סדר פרש'ות השבוע

פרשת פנחס שנת תשפ"ג

1. מדוע משה רבינו לא הרג את זמרי הרי זו הלכה מפורשת שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו?
2. במתן תורה ממי שמעו הכוהנים את התורה האם מהקב"ה או ממושה רבנו? הוכח מפרשת השבוע!
3. אדם המאיים על חברו שאם לא יאכל דבר היתר יהרגנו, האם יש לו דין רודף? הוכח מפרשת השבוע!
4. מדוע קנאים פוגעים רק בשעת עבירה מה זה שונה משאר עבירות דעונשים גם אחר עבירה?
5. כהן שהרג ערבי האם כשר לנשיאת כפיים או לעבוד בבית המקדש?
6. מדוע לא מינו את פנחס למנהיג במקום משה והרי אדם המוסר נפשו עבור הציבור צריך למנותו למנהיג?
7. האם אפשר לעשות ברית מילה בבניין שיש שם מת? הוכח מפרשת השבוע!
8. מי שבא בשבת לבית הכנסת מאוחר והציבור מתפללים מוסף האם מותר להתפלל מוסף קודם שחרית? הוכח מפרשת השבוע!
9. אדם שיכול לומר דבר תורה בשמו של רב חי, או בשמו של רב שכבר נפטר את מי יש להעדיף? הוכח מפרשת השבוע!
10. האם קריאת התורה בשבת הוא חיוב מן התורה? הוכח מפרשת השבוע!
11. האם בני ישראל במדבר עשו קידוש לבנה? ומתי? הוכח מפרשת השבוע!
12. קהילה שיש להם כסף או לרב או לשליח ציבור מה עדיף? הוכח מפרשת השבוע!
13. האם קרבן התמיד כיפר רק על תושבי ירושלים או על תושבי כלל ישראל? הוכח מפרשת השבוע!
14. האם בביאת גואל צדק כאשר יראו את המשיח יברכו את ברכת חכם הרזים? הוכח מפרשת השבוע!
15. אדם שקנה בגד ורוצה לחדש אותו מתי עדיף ביום הראשון של סוכות או בשמחת תורה? הוכח מפרשת השבוע!

חידה:

1. איך יתכן שאדם האומר לחברו הכני, וחברו יהיה חייב להכותו?

דברי התורה הקריאה והלימוד בעלון זה מוקדשים השבוע

לע"נ חמותי מרת **ברכה בת משה לייב** ע"ה

שהשבת הוא מלאת שנתה ת.נ.צ.ב.ה

עלון זה יוצא לאור בס"ד ע"י בית המדרש "בית - יוסף"
לע"נ רבי יוסף ב"ר יצחק ז"ל ויצמן
רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

הדברים נועדו לעזור את לב הקוראים ולהמתיק את לימוד התורה אין לפסוק הלכה למעשה כל שאלה, להלכה ולמעשה יש לפנות איש איש לרבותיו שליט"א כדי שיורו לו את הדרך אשר ילכו בה!
ניתן להצטרף ולקבל את העלון בהודעה ליוצאם מספר: 052-8144488 הרב חגי אוהיון: 050-2180021 או בהודעה למייל: m3138357@gmail.com

במחשבה תחילה: ברש"י בפרשת השבוע פרשת פנחס מובא כי משה רבינו לקראת הסתלקותו כהכנה לפטירתו הקרבה ובאה מבקש מבורא עולם בקשות אישיות כביכול, בקשות שבסופו של דבר כל תכליתן הייתה הנהגת עם ישראל בצורה הכי טובה והכי אידאלית, ואולם בורא עולם אומר לו עד שאתה מצווה אותי על בני, צווה את בני עלי, ולכן הוא מצווה אותו את פרשת התמיד. מהדברים הללו אנחנו רואים כי קרבן התמיד הוא הגדרה הגדולה ביותר, של לצוות את בני ישראל על הקב"ה, כשהקב"ה רוצה שמשה רבינו לפני פטירתו בימים אלו התחלנו את ימי בין המצרים אבלים אנו על האסון ב"ז בתמוז שבה הופסקה קרבן התמיד, עלינו להבין שתי נקודות מדוע אנו מתאבלים 2500 שנה על פעם אחת שלא זכינו להקריב את קרבן התמיד אי שם בימי בית ראשון, הרי יש אין ספור מצוות שנמנע מאיתנו לקיים במהלך שנות גלותנו, וכאן ישאל השואל: מדוע דווקא על אי קיום מצוה זו חד פעמית אנחנו מתאבלים שנים כה רבות.

בנוסף לכך עלינו להבין את מה נאמר במשנה בסוף מסכת תענית כי צום ב"ז בתמוז הוא לזכר חמישה דברים שאירעו ביום זה, כשירד משה רבינו מהר סיני ביום זה ראה את העגל, שבר את הלוחות, וכן ביום זה היה זה הפעם הראשונה שבה בטל קרבן התמיד, ביום זה הובקעה העיר לקראת החורבן, יש אומרים שגם בבית ראשון וגם בבית שני, ויש אומרים שרק בבית שני, ביום זה שרף אפוסטמוס את ספר התורה, ביום זה הועמד צלם בהיכל ויש אומרים ע"י מנשה בימי בית ראשון, ויש אומרים ע"י אותו אפוסטמוס היווני. אולם הצום כבר נקבע ע"י הנביאים לאחר חורבן בית ראשון כאשר חלק מהמאורעות עליהם נקבע הצום טרם אירעו. והדבר מצריך הסבר כיצד ניתן לקבוע צום על מאורעות שטרם אירעו?

אין ספק שחמשת האסונות הללו מסמלים על דבר אחד, הם כולם אסון אחד שיש לו כמה צורות וכמה פנים, ולכן האבלות שנקבעה גם לפני שכל האסונות אירעו, תקפה על כל אחד ואחד מהאסונות הללו.

התשובה לכך היא כי קרבן התמיד אינה מצוה שמקיימים מחדש בכל בוקר, קרבן זה דורשת מאיתנו תמידות, רצף אחד ארוך, ולכן בורא עולם אומר למשה רבינו יש לי בקשה שעליך לצוות את בני, שיזהרו ויקפידו בכל מחיר ובכל תוקף להקריב בכל יום בתמידות את הרצף, משום שבפעם הראשונה שבה בטל הרצף, זה כבר אינו קרבן תמיד, זה כבר אינו הרצף מתחילתה של האומה הישראלית עד היום, זה כבר לא תמיד, אלא זה אוסף של המון מצוות בכל יום, אבל לא רצף של תמיד.

המלבי"ם מפרש את הפסוק דניאל (יב יא): "ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שומם ימים אלף מאתיים ותשעים" - כלומר חשבון ימי הגלות מתחיל באותו יום מר ונמחר שלראשונה עתליה המלכה המרשעת ומתן כהן הבעל הצליחו לערער את יסודותיה של העם היהודי, ביטלו את קרבן התמיד ושיקצו את המקדש, החל מיום זה מתחיל דניאל למנות את חשבון ימי הגלות והחורבן, עד לביאת משיח צדקנו במהרה. משום שמהרגע שפעם אחת נפסק התמיד אין כאן כבר רצף.

גם לאחר שעם ישראל הצליחו להרוג את עתליה המרושעת ואת מתן כהן הבעל, והחזירו את העבודה לבית המקדש זה כבר אינו הרצף הראשוני, משהו נגמם. עלינו לזכור כי עם ישראל אינו אוסף של מצוות ומעשים טובים אוסף של אנשים שעמלים בתורה, מה שמאחד אותם זה הספר הלוחות, שבירת הלוחות שריפת ספר התורה מסמל את העדר הכלי המאחד את האומה לרצף אחד של אחדות בעבודת השם, ולא כל יחיד העובד את השם בדרכו שלו. בהעדר חומת העיר עם ישראל עדיין נשאר בירושלים המקדש פעל, אולם החומה המאחדת את העיר כיחידה אחת מוגנת כבר אינה קיימת, מרגע זה כל אחד נאבק בעצמו ובדרכו שלו. כשהמקדש טהור ומיוחד כולו לעבודת השם, יש את אחדות העם, אולם כשהיכל לצד ארון הברית ניצב צלם, ואנחנו צריכים לבחור בטוב, המציאות המוחלטת של האומה הישראלית כבר אינה קיימת. את המציאות הזו איבדנו ב"ז בתמוז, אולם אמרו קדמונינו כי ידיעת ההפכים אחת היא, היום שבו משה רבינו ירד מההר, היה יכול להיות יום שבו עם ישראל זוכה בלוחות הברית הראשונות, ויכול להיות יום שהוא מאבד אותם, דווקא יום זה הוא יום שאנחנו יכולים לאבד בו את הרצף, אך גם לזכות בו בחזרה, לחדש שוב את הרצף. נתפלל ונעבוד על עצמנו בימים אלו לשוב למציאות של תמיד, אין מצב של יום כן ויום לא, יש רצף של תמידות בעבודת השם, אין מצב שיש היכל ויש צלם, הלוחות והספר מסמלים שהתורה אינה אוסף של ניצחונות על היצר, אוסף של מעשים טובים, אלא מקשה אחת דרך חיים.

מדוע משה רבינו לא הרג את זמרי הרי זו הלכה מפורשת שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו?

הרגו בעצמו, וראו הכל כי ה' פעל כל זאת בשביל כבוד משה רבינו, אבל כאן אם יקנא קנאת ה' יאמרו המינים שכוונתו בשביל כבוד עצמו על כן הניחו לפנחס. ואולם בקרן לדוד העיר על תירוץ זה: דלכאורה הרי גם על פנחס היו יכולים לחשוד את החשד הזה, מכיוון שהרי הוא היה בן בתו של יתרו, דאביו נשא בת יתרו, ואולי יאמרו הבריות שעשה זאת בשביל כבוד אביו. ותירץ: דמשה היה רבן של ישראל יש לו לחוש ביותר שלא ילעגו עליו, לא כן פנחס שאין לו לחוש על זה.

ובספר חקל יצחק מביא שמע מאביו בשם הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זצ"ל לפרש מה דאיתא בגמרא במסכת סנהדרין (דף פ"ב ע"א) שכאשר באו לשאול את משה מה לעשות עם זמרי אז ענה "קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא" ודקדק מה הלשון "קריינא דאיגרתא, ופירשי"י שהתעלמה מהם ההלכה שקנאים פוגעים בו, כיצד יתכן להעלות על הדעת ולומר שכולם בלי יוצא מהכלל שכחו את ההלכה הזו? אלא חייבים לומר שהכוונה היא אפילו שידעו את ההלכה אלא הם שכחו את פירושה, והם חשבו שהכוונה "פוגעים" מלשון תפילה כדאמרין בגמרא במסכת ברכות (דף כ"ו ע"ב) אין פגיעה אלא תפלה שקנאים מתפללים עבורו שישבו בתשובה, לכן היו בוכים ומתפללים שיעשה תשובה, אולם פנחס זכר שפירושו הוא מלשון "פגע בו להורגו" (שמואל ב' א' ט"ו) לכן אמר למרע"ה לא כן לימדתי וכו' אלא פוגעים בו כפשוטו, ועל כך השיבו משה, קריינא דאיגרתא כמו שאתה קורא את האיגרת, כן ההלכה כפירושו, ולכן אתה תקיים המצווה כמו שלמדת.

ומפורסם הסיפור החסידי שבעירייה אחת יצא רינון על שוחט העיירה שעשה מעשים שאינם הגונים, ורצה הרב המרא דאתרא להעבירו מתפקידו, הרה"ק האוהב ישראל מאפטא לא הסכים לזה לקפח פרנסתו, כי תפלה תליא ביה, א"ל הרב דמתא הלא אמרו חז"ל קנאים פוגעים בו, ואם להורגו מותר, הלא לקפח פרנסתו על אחת כמה וכמה, א"ל הרה"ק לדעתי הפירוש בגמרא הוא כך: קנאים, צדיקים שמקנאים קנאת ה' צבאות, פוגעים, פגיעה היינו תפלה, בו, מתפללים עליו שישבו בתשובה שלימה, בזה מובן מאמרם ז"ל בגמרא במסכת

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי" (כה יא).

והקשו המפרשים: מדוע רק פנחס הרג את זמרי ומשה רבינו לא הרג את זמרי הרי זו הלכה מפורשת שאין לה עוררין הבועל ארמית קנאים פוגעים בו.

האלשיך הקדוש בפרשת מטות (פרק ל"א) מתרץ: כי רפו ידיו של משה, כאשר בא זמרי ותפשה בבלוריתה והולוכה אצל משה, ואמר לו זו אסורה או מותרת, אמר לו אסורה, אמר לו, אם כן בת יתרו מי התירה לך.

עוד מתרץ האלשיך: מכיוון שהתעלמה ממשה ההלכה, כדאי הוא שייטול פנחס את הכהונה.

האור החיים הקדוש בפרשת ואתחנן (פרק ד') מתרץ: מכיוון שבהכאת הסלע שה' אמר לו לדבר והוא הכה וחשב לעשות המצווה בזריזות גדול וטעה רפו ידיו מאותו חיזוק ידיים שעשה בראשונה, ואולי שחש כי לא אמר ה' קנאים פוגעים בו אלא אם ראהו אבל לבקש אחרים לפגוע בו לא, ונשמר וישב ולא עשה כדרך שעשה בסלע שנזדרז להכות ולכן יצאה לו תקלה ואחר האמת שגג בה.

הישמח משה בפרשת דברים (ד"ה ויאמר וכו' אל תצר) מתרץ: הטעם שמשה בעצמו לא עשה זאת לפי שמשה הוא עצם התורה, והא דבועל ארמית קנאים פוגעים בו הוא הלכה ואין מורין כן, אם כן זה לא היה בחינת עצם התורה דאין מורין כן, על כן לא היה משה יכול לקיים את ההלכה הזו.

הקרן לדוד (פנחס עמוד שצ"א) מתרץ: שבאמת זמרי פגע גם בכבודו של משה רבינו שהרי הוא אמר לו בת יתרו מי התיר לך, והנה משה רבינו בוודאי לא הקפיד על זה שיהרגנו בשביל כך, רק בשביל כבוד שמים שנתחלל על ידו, אמנם חשש משה רבינו ע"ה ללזות שפתים, ואולי חשש משה רבנו שמא יחשדו אותו ויאמרו שהוא הרג את זמרי בשביל כבוד עצמו חס ושלום, ואינו דומה למחלוקת קרח שהוא לא

כלום. אבל פנחס הבין כפשוטו כמו שפירש"י, לכן שאל למרע"ה לא כך לימדתי וכו' וא"כ אמאי לא תפגע בו, א"ל משה קריינא דאגרתא, אתה קורא האגרת באופן זה, תיהוי פרווקא השליח להרוג אותו, ולא אני, סיים הרב מאפטא להרב דמתא, אם הדין עמך, אתה תהיה השליח לקפח פרנסתו, ולא אני.

ברכות (שם) "וירא פנחס" - ראה מעשה ונזכר הלכה אמר למשה לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני קנאים פוגעים בו, א"ל קריינא דאגרתא איתו ליהוי פרווקא, והקשו המפרשים מפני מה לא קיים משה רבנו ע"ה בעצמו קנאת ה'! אבל העניין הוא: שמשה רבינו ע"ה הבין הפירוש בדברי השי"ת קנאים פוגעים בו היינו כמו שפירשתי, לכן לא עשה לו

במתן תורה ממי שמעו הכוהנים את התורה האם מהקב"ה או ממשו רבנו? הוכח מפרשת השבוע!

הבית בבל תלין, וכיון שמתן תורה היה על ידי משה שהוא שליח הלכך אינו עובר בבל תלין.

וכתב לחדש שכל זה דווקא בשאר ישראל, אולם הכוהנים הניגשים אל ה' (שמות יט כב) כיון שהיה להם במתן תורה מחיצה בפני עצמה הם שמעו הכול מפי הגבורה, ולכן יש להם שכר בעוה"ז, ואף פנחס שנתחן במעשה זמרי לכהונה גדולה אבל היה כהן בזמן מתן תורה, וממילא בדין הוא שייטול שכרו.

ועיין פתיחה כוללת לפרי מגדים (חלק ד' אות ח') שכאשר אדם מזכה את הרבים גם כן יש שכר בעוה"ז, וכן מי שעברו רוב שנותיו ולא חטא ששוב אינו חוטא גם כן נותנים לו שכר בעולם הזה.

אדם המאיים על חברו שאם לא יאכל דבר היתר יהרגנו, האם יש לו דין רודף? הוכח מפרשת השבוע!

ובשו"ת מנחת שלמה (ח"א סימן ז) כתב לתרץ את הקושיה, וחידש שאם אחד כופה את חברו למנוע אותו מאכילת היתר, נראה דאף שיכול להימנע מאכילה זו ולהציל בכך את עצמו, אשר לכאורה עדיף טפי מהצלה על ידי אחד מאבריו של הרודף, מ"מ נלע"ד דלאו כל כמיניה של הרודף להכריח את הנרדף לעשות דווקא כרצונו, ואם מתקשקש דווקא להרגו משום כך, הרי הוא נקרא רודף ומותר להרגו, ולא חשיב כלל כיכול להציל עצמו ע"י זה שיבטל רצונו מפני רצונו של הרודף. ולפי זה מתורץ שהרי לאחר שכבר נדבק בה וכבר עשה העבירה אין הורגים אותו כדי למנוע אותו מעבירה, כי אם משום נקמה וקנאת ה', ולפיכך נקרא בשם נרדף אע"י שיכול להציל עצמו ע"י פרישה מעבירה, כיון דלא בגלל זה פוגעים בו. והביא ראיה לדבריו, מהבא במחלת, שמוותר להרגו, אע"י שיש לבעל הבית עצה להציל עצמו על ידי זה שלא יעמוד על ממונו ולא ירדוף כלל הגנב להרגו, אפילו הכי משמע דאף מי ששולט ברוחו ואינו בהול הרבה על ממונו, אפילו הכי מותר לו לעמוד על ממונו ולהתקומם נגד הגנב ולא לחוש כלל לזה שע"י התנגדותו הוא עושה את הגנב לרודף והוא רשאי להשכים עליו ולהרגו, ע"י"ש שהאר"ך בזה.

כאשר רודף אומר לו את קטע את ידי, או אהר"ג ועל פי זה הסתפק מה הדין כאשר אחד אמר לחברו קטע את ידי ואי לאו קטלינא לך, דאף שיכול ודאי להציל עצמו באחד מאבריו של הרודף, ע"י זה שיעשה כרצונו לקטוע לו את היד, מ"מ אפשר דלאו כל כמיניה של הרודף להכריח אחרים לעשות כרצונו, ואם אין הלה רוצה לקטוע את ידו שפיר רשאי להשכים עליו ולהרגו, והדבר צריך הכרע כי סוף סוף מעשהו הוא בגופו של הרודף למען הצל את עצמו, וכי מפני שגם הרודף רוצה בכך מיגרע גרע, וצ"ע.

לאור זאת בענייננו מבואר במנחת שלמה שאדם המכריח את חברו אפילו לעשות מעשה היתר, ואם לאו יהרגנו, אז הוא נחשב לרודף ומותר להרגו, ואינו חייב לאכול, אמנם יתכן שאם הוא התגרה ברודף ועשה מעשה שסתם את האף, הרי הוא פשע, וכפי שמבואר בגמרא במסכת בבא מציעא (דף צג ע"ב) שרועה שמתגרה עם לסטים, ואמר לו גנבא סריא מוסרח בדוכתא פלניא יתיבינן. והליסטים הגיע, הרי הוא פושע, וא"כ כיון שהתגרה עם הרודף, יתכן שעליו לאכול, ולא להרוג את הרודף, וצ"ע. (חשי"ח סנהדרין פב ע"א).

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי וכו' לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום, והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם" (כה יא ג).

במדרש רבה (כא א) מובא "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן אמר הקב"ה בדין הוא שייטול שכרו".

ושואלים המפרשים איך קיבל פנחס שכר בעולם הזה על מצוותו והרי אמרינן "היום" לעשותם ומחר לקבל שכרם דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, וכמאמר הגמרא במסכת עבודה זרה (דף ג ע"א) וכן בגמרא במסכת קידושין (דף לט ע"ב)

החתם סופר בספרו "תורת משה" מיישב, דלכאורה קשה איך הקב"ה לא משלם שכר מיד והרי הקב"ה גם מקיים כל התורה ובתורה יש איסור בל תלין! ומיישב החתם סופר על פי מה שפסק מרן בשולחן ערוך (חו"מ סימן שלט ס"ז) שכאשר אדם שוכר פועלים על ידי שליח אינו עובר בעל

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי" (כה יא – ג).

יהודי שבישל אוכל כשר למהדרין, עבר ראובן לידו וסתם את האף מהריח של האוכל, המבשל הוציא אקדח ואמר לו אם אתה לא טועם מהאוכל אני הורג אותך, האם יכול ראובן להרוג את המבשל כיון שהוא מאיים על חייו, או שמא כיון שיכול להפטר ולטעום מהאוכל הכשר למהדרין, הרי זה חשוב כיכול להצילו באחד מאבריו כמו שנאמר בגמרא במסכת סנהדרין (דף עד ע"א) רודף שהיה רודף אחר חברו להורגו, ויכול להצילו באחד מאבריו ולא הציל נהרג עליו?

נאמר בגמרא במסכת סנהדרין (דף פב ע"א) אם זמרי היה פורש והרגו פנחס - נהרג עליו, נהפך זמרי והרגו לפנחס - אין נהרג עליו שהרי רודף הוא.

והקשו המפרשים איך היה מותר לזמרי להרוג את פנחס, הרי היה עליו לפרוש, והרי אז פנחס לא היה הורג אותו, ואם כשיכול להצילו באחד מאבריו אסור להורגו, כ"ש כשיכול לעשות מעשה ולפרוש.

ותירץ הצפנת פענח שלכן שינה הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה (פ"ב ה"ה) שמלשון הגמרא שכתבה נהפך זמרי, וכתב נשמת הבעל והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו אין הבעל נהרג עליו. משום שאם לא נשמת והוא רוצה להרגו, אז חייב הבעל אם הרג הקנאי, כיון שיכול להציל עצמו באחד מאבריו, על ידי שיפרוש, ושוב לא יהרגו הקנאי, עכ"ד. אולם המאירי בגמרא לא כתב כך, אלא שכתב אף בשעת מעשה אם נהפך בעל והרג את הקנאי להציל עצמו אין נהרג עליו שהרי רודף הוא.

החלקת יואב (סוף הספר הערה יז) תירץ דלא היה רשאי זמרי לפרוש תיכף, כמו בנדה שיציאתו הנאה לו כביאתו, ומה שהיה רשאי פנחס להרגו בעודו עליה, היינו מכח מה שכבר עבר מקודם, כמו שמצינו בכהן ששימש בטומאה שמוציאים אותו ופוצעים את מוחו, אלא דכאן גזירת הכתוב דאף שנהרג בשביל העבר מכל מקום אינו רשאי להרגו רק בעודו עליה, אעפ"י שאז אין בידו לפרוש דיהרג ולא יעבור בזה, עכ"ד. וכן כתב גם הגאון ר' אלעזר משה הורביץ ז"ל באהל משה (ח"א בסנהדרין פ"ב) שמדינה אסור לפרוש באבר חי, ואפילו במקום פיקוח נפש שהבעל נכרית בפרהסיה הוי בכלל גילוי עריות.

הכלי חמדה מותר: שכעת אינו חייב לפרוש כיון שהוא אנוס שיצריה אלבשיה, ולכן אין זה חשוב כיכול להצילו באחד מאבריו, ומה שקנאים פוגעים בו, אף שכעת הוא אנוס, כיון שהביא עצמו לידי כך, ועי"ש שכתב כמה הערות על תירוץ זה.

מדוע קנאים פוגעים רק בשעת עבירה מה זה שונה משאר עבירות דעונשים גם אחר עבירה?

נאמר במשנה במסכת סנהדרין (דף פא ע"ב) הבעל ארמית קנאים פוגעים בו. ואומרת הגמרא (דף פ"ב ע"א) ודווקא בשעת מעשה כמו שהיה במעשה דפנחס, אבל אם גמר המעשה ופירש ממנה ההורגו נהרג עליו.

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי"

מכ"ש בזה דבהוחזק שלש פעמים אז קנאים פוגעים בו גם אחר כך. ובפרדס יוסף (בפרשה) בשם קובץ כרם שלמה הקשה עליו: דהרי מבואר בגמרא במסכת סנהדרין (דף פב ע"ב) שזמרי בעל הרבה פעמים ואפילו הכי נאמר בגמרא שנעשה לפנחס נס שהיה להם לפרוש ולא פרשו, הרי דגם בעשה כבר כמה פעמים אם פירש אינו נהרג?

החיד"א בערבי נחל (דרוש ב' בפרשה) מתרץ: עבירה זאת הוא חמור מכולם, ובכל העבירות אף אחר גמר המעשה ההוא יכול הוא להתקן על ידי המיתה שנתחייב על העבירה ההיא, ולכן נהרג, מה שאין כן הבעול ארמית אי אפשר להתקן אלא א"כ הקנאי הורגו לשם קנאת ה' בעוד שלא גמר העבירה, אבל אחרי גמרו המעשה אין לו תיקון בכל מיתות שבעולם, ולכן כיון שעיקרי עונשי התורה הם על צד רחמנות כדי שיתוקן, וזה ששוב לא יהיה לו תיקון, אסור להורגו, ואפילו בשעת מעשה אי לו שום אפשרות לתקן אלא היות וכל מי שהורג אותו חשיב קנאי ופוגע בו לשם קנאת ה' צבאות.

כהן שהרג ערבי האם כשר לנשיאת כפיים או לעבוד בבית המקדש?

האיסור הוא רק כאשר כהן הורג יהודי רק אז יהיה אסור לו לעשות נשיאת כפיים ועבודה.

והנה הפרישה (או"ח סימן קכ"ח) כתב על הדין שכהן שהרג את הנפש לא יישא את כפיו. וז"ל הפרישה: נראה לי דרצה לומר ישראל, דהא הראיה שמביא מידכם דמים מלאו, בהורגי ישראל.

המאמר מרדכי (או"ח סימן קכ"ח ס"ק מג) מקשה על הפרישה: דהרי פשיטא שאם כהן הורג עכו"ם אינו נפסל מנשיאות כפיים? מתרץ הפרישה: דמאחר דקיי"ל דעכו"ם אין מסבבים להם המיתה כל שאין מלחמה בינו ובינם כמבואר ביו"ד (סימן קנ"ח) הלכך היה מקום לומר דאף הורג עכו"ם נפסל קמ"ל, וממשיך הפריה ומקשה דאכתי קשה שהרי מבואר בפרישה (שם) בשם הבית יוסף דלאו למימרה שאסור להרוג אותם, אלא לומר שאינו מצווה לסבוב להם המיתה לו, פי זה יקשה דמאחר דמותר פשיטא שאינו נפסל מנשיאות כפיים אם הרגו, וכותב לתרץ דכאן מיירי אפילו במקיימים את שבע מצוות בני נח דקיי"ל התם דאסור לסבוב להם המיתה, והשמיענו הרב פרישה כאן דאעפ"י כן כהן ההורג אינו נפסל לנשיאת כפיים דהא קרא דידכם דמים מלאו דילפינן מנייה פיסול דהורג נפש בהורג ישראל מיירי.

עוד מתרץ המאמר מרדכי: דנהי שמותר להרוג עכו"ם מכל מקום היה מקום לומר דמי ששפך דם אינו ראוי לברך דאין קטגור נעשה סניגור קמ"ל ומסיים המאמר מרדכי בסוף דבריו דהתירוץ הראשון עיקר.

בספר צידה לדרך בפרשת משפטים (ד"ה על רעהו) כתב וז"ל: כהן שהרג את הנפש לא יישא את כפיו שנא' ידכם דמים מלאו היינו אפילו שהרג את הגוי, וכן נראה לומר להלכה אבל לא למעשה.

הפרי מגדים באשל אברהם (או"ח סימן קכ"ח ס"ק נא בסוף דבריו) הביא בשם הצידה לדרך שאם כהן הרג עכו"ם יש לומר דאינו נושא את כפיו, ומיהו אם הרג את אלו שמורדים יש לומר שנושא את כפיו.

וכן משמע בדברי החתם סופר בספרו תורת משה (מהדורה תליתאה פרשת תצווה דף סח ע"א) שאף כאשר כהן הורג עכו"ם אינו יכול להיות כהן וכתב שמשם רבנו לא היה יכול להיות כהן, מפני שהרג את המצרי, אם כן חזינן דאפילו כשהורג עכו"ם אינו נושא את כפיו.

והראשון לציון הגר"י יוסף שליט"א נישאל שאלה זו על ידי חייל שסיפר כי הוא לוחם במשמר הגבול, ולאחרונה ירה במחבל שניסה לדקור אזרחים בירושלים. בהמשך, ביקש החייל לדעת: "האם אוכל להמשיך לשאת כפיים, שכן יש דעות שגם מי שהרג גוי פסול לשאת כפיים ולברך ברכת כוהנים?"

והשיב לו הראש"ל כי באמת על פי ההלכה מי שהרג גוי בלי סיבה – אסור בנשיאת כפיים בברכת כוהנים, אך לעומת זאת מי שהרג גוי כדין מתגונן, שזה בבחינת "הבא להרגך – השכם להרגו", כפי שמצווה התורה – יכול לשאת כפיים ללא כל חשש. עוד הוסיף הראשון לציון שליט"א בפסק שהעניק לחייל, כי "כהן שעומד מול מחבל אין אונס גדול מזה, ואם הרג אותו – הרי הוא עושה מצווה שהורג מחבל, יבורך מפי עליון ויכול לשאת כפיו ואין בזה שום חשש".

ומקשים החכמת שלמה (אבן העזר סימן טז) ובערבי נחל (בפרשת פנחס דרוש ב) ובאגרה דכלה: מדוע קנאים פוגעים רק בשעת עבירה מאי שנא משאר עבירות דעונשים גם אחר עבירה?

החכמת שלמה (אבן העזר סימן ט"ז) מתרץ: בשלמה במיתת בית דין דלא מהני תשובה ולכך כיון שעבר עבירה וודאי שחייב מיתה, אבל בזה כיון שבבית דין אינו חייב רק קנאים פוגעים בו וזה הוי רק כעין מיתה בידי שמים ובמיתה בידי שמים מהני תשובה וכיון דקיי"ל באומר על מנת שאני צדיק גמור אפילו הוא רשע הוי קידושין דילמא הרהר תשובה בלבו אם כן הכי נמי דילמא הרהר תשובה בלבו ובשלמה בשעת מעשה לא מהני תשובה דהוי כטובל ושרץ בידו.

ולפי זה החכמת שלמה מחדש חידוש: נראה לי דהיינו דווקא אם לא הוחזק שלש פעמים אבל במוחזק שלש פעמים אז כיון דקיי"ל חו"מ סימן שפ"ח במסור דבהוחזק שלש פעמים מותר להרוג אף אחר מעשה

בית המדרש "בית יוסף" רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב
לפיני רבי יוסף ב"ר יצחק ז"ל ויצמן

הננו שמחים להודיעכם כי החלה ההרשמה לשיבת המתמידים לנערים ובני הנוער בכיתות ז' ח' ותלמידי הישיבות הקטנות וילמדו בחברותות את החומר הנלמד במשך היום.

הלימוד יתקיים בכל ערב בשעה 20.00-21.00

בבית המדרש "בית יוסף" רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

מלגות מיוחדות לכל הנערים המגיעים ולומדים בהתמדה!

לפרטים והרשמה 050-4181336

מספר המקומות מוגבל!

יש קרנה עולמו בשעה אחת גם אני קובע עיתים לתורה!

לימוד בחברותות וכולל ערב למבוגרים החל מהשעה 20.45

אתה שתמיד רצית ללמוד בחברותא ולקבוע עיתים לתורה ולא תמיד זה הסתיר... מנה אלינו ובעיקר נסדר לך חברותא יומית ללימוד ולקביעת עיתים לתורה והיום שלך יוראה אחרת לנמנו

תפילת ערבית בשעה: 21.45

גם אתה יכול לקחת חלק בלימוד התורה על ידי אימוץ והחזקת ילד בסך 200 ₪ לחודש שיזכיר אותך או את היקרים לך וילמד כל יום לזכותך

לפרטים הרב יוסף ויצמן 052-8144488

ניתן לתרום ולמסור שמות גם בביט במספר 052-8144488

"והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם"

כהן שהרג את הנפש לא יישא את כפיו, שנאמר (ישעיהו א, טו): "וּבְרַפְּשֶׁקֶם פְּפִיכֶם אֲעֲלִים עֵינֵי מִקְּם וְכוּ' יִדְיֶכֶם דְּמַיִם מְלֹאִי" (ברכות לב, ב). כלומר רק ידיים שנקיות מדם, כשרות לברכת כוהנים. דומה הדבר למזבח, שאין להכין את אבניו בעזרת ברזל, משום שהברזל מקצר את ימיו של האדם ואילו המזבח נועד לעשות שלום ולהאריך את ימיו של האדם. וכן כהן שידיו מגואלות בדם, אינו יכול לשאת את כפיו ולהשפיע על עם ישראל ברכה ושלוש. תפקידו של הכהן להוסיף חיים וחסד, כמו אהרן הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, וכהן שהרג, פגם ביסוד כהונתו.

מרחן בשולחן ערוך (או"ח קכח לה) פוסק להלכה: ששום תשובה לא תועיל לכהן שרצח את הנפש, ואפילו אם הרג בשגגה לא תועיל לו תשובה, משום שאין קטגור נעשה סניגור, וידיים שהרגו אדם פסולות לעולם לנשיאת כפיים של ברכת כוהנים.

ואולם לדעת הרמ"א, אם הכהן יעשה תשובה שלימה, וילך אצל חכם שיסדר לו סדר תשובה בתעניות וצדקות וקבלה לעתיד, אזי לאחר גמור תהליך התשובה, יוכל לשוב ולישא את כפיו. והטעם לכך הוא, שאדם ששב בתשובה הרי הוא כאדם חדש, ולכן אפילו אם רצח במזיד, אם עשה תשובה שלימה, יכול לחזור ולישא את כפיו.

ויש דעה אמצעית, שכהן שרצח בשגגה ועשה תשובה – יכול לשאת את כפיו, אבל כהן שרצח במזיד, גם לאחר התשובה לא יוכל לשאת את כפיו (פ"ח, א"ר, באו"ה קכח, לה).

ויש לחקור כהן שהרג ערבי האם כשר לנשיאת כפיים או לעשות עבודה בבית המקדש או דילמא כשהורג גוי דילמא דליכא שום איסור שכל

מדוע לא מינו את פנחס למנהיג במקום משה והרי אדם המוסר נפשו עבור הציבור צריך למנותו למנהיג?

במסירות נפש גדולה כמו שמבואר בגמרא במסכת סנהדרין (דף פ"ב ע"א) והרי דמסר נפשו בשביל הדור, ובהמשך פרשה מספר לך הכתוב דמשה התפלל ויקדו ה' אלוהי הרוחות איש על העדה ולבסוף מינו את יהושע, והרי לפי דבריו של המרדכי היה ראוי לזה פנחס שנוקק להציל את הדור מהסכנה הגדולה שהייתה מרחפת עליהם ומה היה דעתו של משה רבנו שהתפלל על כך בכלל, וכי נעלם ממנו ח"ו סברת המרדכי דאיש כזה ראוי לזה ואם כך הייתה הסברה הפשוטה למנות את פנחס שהציל הדור מכיליון להיות הפרנס של הדור וצ"ל.

בספר עמוד האמת מהרבי מקוצק זצ"ל נמי האריך בקושיה זו והביא מהמדרש בפרשת השבוע שמאריך בגודל השלום ובאמצע מזכיר שהקב"ה ציווה למשה לחפש מנהיג, ובתוך דבריו כתב דכיון דפנחס הויא קפדן לכן לא הסכים שיאה המנהיג.

האם אפשר לעשות ברית מילה בבניין שיש שם מת? הוכח מפרשת השבוע!

הגאון ר' שלמה קלוגר זצ"ל נשאל בשו"ת טוב טעם ודעת (מהדורה תליתאה ח"ב סימן רלד) כאשר מונח מת בעזרת נשים האם אפשר לעשות בבית הכנסת ברית, שהרי אליהו הנביא בא לברית והוא כהן ואינו יכול להיכנס מחמת המת שנמצא בבניין בית הכנסת? וכתב ר' שלמה קלוגר: שכאשר מלוש בגוף אז הוא מחויב לקיים התורה, אבל אם אינו בדמות חי ממש אין שייך בו קיום המצוות, ואם כן מכיוון שבא לברית כמלאך שפיר אפשר לקיים המילה.

מי שבא בשבת לבית הכנסת מאוחר והציבור מתפללים מוסף האם מותר להתפלל מוסף קודם שחרית? הוכח מפרשת השבוע!

שחרית קודם למוסף, אינו רק בשביל שהוא תדיר נגד מוסף, רק יש לנו מקרא מפורש דתמיד קודם למוסף דדרשינן "וערך עליה העולה" עולה ראשונה.

וכן בספר שבילי דוד (או"ח סימן רפ"ו סק"ג) מביא בשם רב אחד שרצה לומר באם בא לבית הכנסת בשעה שציבור מתפללים מוסף יתפלל עמהם אם לא יעבור זמן תפלה של שחרית אח"כ, דטעם שחרית קודם דתדיר, וזוה דמוסף בציבור, הוא מקודש ולרמב"ם בתדיר ומקודש יעשה איזה שירצה, והשבילי דוד דוחה זה, דלא מיקרי מקודש רק כשיש ע"ז יותר חיובים מה שאין כן בזה גם שחרית מצוותה בציבור אלא כבר התפללו ורק מוסף יעשה מן המובחר וזה לא דוחה תדיר, דאין מעבירים על המצות בשביל מצוה מן המובחר, כ"ש תדיר כדמוכח בס"י תרפ"ד עיין שם.

וכן במחזה אברהם (מובא בירחון שערי תורה תרע"ב ח"ו קו' א' סי' ב') השיב לשואל שרצה לומר דיתפלל עם הציבור מוסף קודם שחרית משום דכדי לקיים תפלה בציבור הוי כדעבד, דדבריו לא נהירים כלל, דכיון דקימ"ל דתפילות כנגד תמידין תקנו, ותפלת שחרית הוא כנגד תמיד של שחר וקימ"ל בגמרא במסכת מנחות (דף מ"ט) מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר ת"ל וערך עליה העולה עולה ראשונה, וזה הוא מצוה מדאורייתא, והתוספות בגמרא במסכת מנחות (שם) הסתפקו אם אפילו בדיעבד פסול, ואפילו אם לא פסול בדיעבד על כל פנים מצוה מדאורייתא שלא יהיה דבר קודם לתמיד של שחר וזה לא מטעם תדיר קודם, ואם כן הדבר פשוט שאין להקדים מוסף לשחרית משום תפלה בציבור, ועיין במגן אברהם (סימן ס"ו סוף סק"ב) וכן פסק האליה רבה דעדיף להתפלל ביחיד לעשות המצווה מהמובחר, ועיין בתשובות מהרש"ם (ח"ג סימן שני"ט), מכ"ש בני"ד דאיכא מצוה מדאורייתא להקדים התמיד של שחר אין ספק דזה דוחה את התפלה בציבור, עיין בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ג סימן ל"ח).

אדם שיכול לומר דבר תורה בשמו של רב חי, או בשמו של רב שכבר נפטר את מי יש להעדיף? הוכח מפרשת השבוע!

עולמים, אלא כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו מדובבות בקבר.

וכתב על כך מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל (בהערות): פירושו על פי סוד פשוטו קשה לפרשו, ומה שכן מצינו דברים בפשטם בעניין זה, הוא מה שכתוב בזהר (פנחס) דרב אדא וחבריו ישבו ואמרו שמועה מפי רבי פנחס בן יאיר על הפסוק ונתתי בריתי שלום, ובאה רוח סערה וגם בת קול, ונשמע הקול אומר פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר דקאתי לגבנו. ולכן רואים שכאשר אומרים דבר שמועה מפיו של הנפטר בא הוא לאותו מקום, רואים שיש לו שייכות, ומזה אפשר להבין שכאשר מזכירים בשמו של הנפטר יש לו טובת הנאה מסוימת, ושפיר הקפיד רב ששת. ואף על

"וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו" (כז טו).

הנה המרדכי בגמרא מסכת תענית (סימן תרי"ט ב"ד"ה יחיד הראוי למנותו לפרנס) והב"ח (או"ח סימן תרי"ט בסוף דבריו) כתבו וז"ל שנינו בתוספתה איזהו יחיד כל שמינוהו ב"ד פרנס על הצבור בדבר צבור שאירע להם צער ונוקק להם, פירוש שמינוהו פרנס על שנוקק להם בשום צער שהצילם, דהואיל שהוא אדם העוסק בצרכי צבור ראוי נמי להתנות על מעשה רבים, ומכאן נהגו לעבור לפני התיבה בראש השנה ויום הכיפורים פרנסין המגנים על הדור שלהם, עכ"ל, היוצא מדבריהם שאדם הנוקק להציל את הדור מצער שלהם ראוי למנותו לפרנס על הדור.

יש להקשות: מפרשת השבוע דהרי הכתוב משבח ומפאר את מעשה דפנחס, "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמותי מעל בני ישראל ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי", ובמעשהו של פנחס הרי היה

בגמרא במסכת בבא מציעא (דף קיד ע"א) מובא שמצא רבה בר אבוח את אליהו הנביא עומד בבית הקברות של עובדי כוכבים, ושאלו הלא מר כהן הוא ומדוע אתה נמצא בבית הקברות, וברש"י שם מבאר שהלא אליהו זה פנחס, דכתיב ביה באליהו "קנא קנאתי" וכן בפנחס "בקנאו את קנאתי". ובפרקי דרבי אליעזר (פכ"ח) הביא שהקב"ה נתן לאליהו שכר להיות בברית.

"מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד" (כח כג).

מכאן לומדת הגמרא במסכת זבחים (דף פ"ט ע"א), וכן הגמרא במסכת ברכות (דף נ"א ע"ב) דאם יש לאדם לעשות שני מצוות האחד הוא דבר שהוא תדיר והאחד דבר שאינו תדיר אז צריך להקדים התדיר קודם.

יש לחקור אדם שבא לבית הכנסת בשבת באמצע התפלה והציבור כבר מתפלל מוסף האם מותר לו להתפלל מוסף בציבור קודם תפילת שחרית או דילמא אסור כיון דתפילת שחרית כנגד קרבן תמיד, וקימ"ל דאסור להקדים שום דבר קודם לקרבן תמיד

הנה בשו"ת באר יצחק (או"ח סימן כ') נשאל במי שאיחר לבא לבית הכנסת בימים שיש בהם מוסף ומצא ציבור מתפללים מוסף והוא לא התפלל עדיין שחרית, האם יתפלל מוסף עם הציבור ואחר כך יתפלל שחרית ביחידות. וכתב: דלכאורה נראה כיון דקימ"ל תפלות נגד תמידים תקנו, אם כן כיון דקרבן התמיד של שחר היה קרב בראשונה ואין לך דבר שיהא קרב קודם לו, לכן אפשר דאסור לו להתפלל מוסף קודם שהתפלל שחרית. ומסיק אך לדנינה נראה דיכול להתפלל מוסף עם הציבור אף שלא התפלל שחרית: משום דהרי מבואר בגמרא במסכת זבחים (דף מ"ט) דהא דאין לך דבר קרב קודם תמיד של שחר אין זה אלא למצווה בעלמא, וכמו שכתבו התוספות בגמרא במסכת יומא (דף כ"ט ב"ד"ה אלא אפילו), וכן בגמרא במסכת בפסחים (דף נ"ח ב"ד"ה העולה) וכן בגמרא במסכת בעירובין (דף ב' ב"ד"ה שלמים) וכמו שהעלה המשנה למלך (בפ"א מהלכות תמידין ומוספים), וכמו שמבואר בירושלמי במסכת יומא (פרק ב) ולכן כיון דבדיעבד כשר אם הקריב התמיד אחר קרבן מוסף, על כן בתפלה דאסמכיהו רבנן אקרבנות לא תקנו נגדן רק מה שבדיעבד מעכב בקרבנות.

אבל בשו"ת מהרש"ג (ח"א סימן כ"ב) פסק דאסור להקדים להתפלל תפילת מוסף בציבור קודם שהתפלל תפלת שחרית, משום דמה דתפילת

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה יב)

אדם שיכול לומר דבר תורה ברבים, ויכול לבחור דבר תורה בשם אחד מגדולי עולם החי, ויכול לומר דבר תורה אחר בשם חכם אחד שכבר נפטר מהעולם, באיזה יבחר?

נאמר בגמרא במסכת בכורות (דף לא ע"ב) שרב ששת הקפיד על רב אידי, שאמר בבית מדרש את תירוצו של רב ששת ולא אמרו בשמו, שואלת הגמרא ורב ששת מאי נפקא ליה מינה, מתרצת הגמרא דאמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב אגורה באוהלך עולמים וכי אפשר לאדם לגור בשני

והנה היעב"ץ בהגותו על הש"ס כתב: ואיהו רב איסי סבר דכו"ע ידעי שתורתו של רבו רב ששת היא, עכ"ל. ויש לעיין אם כן למה הקפיד עליו רב ששת, האם משום דסבר דאף על פי שכו"ע יודעים שתורתו רבו היא, בכ"ז הקפיד עליו כי היה צריך לומר את שמו במפורש, והנפק"מ שחייבים להזכיר תמיד שם הרב. גם כשכולם יודעים שאומר השמועה הוא תלמידו, או דילמא רב ששת בענותותו הבין שלא ידעו שהוא הרב וממנו יצאה השמועה, ואם כן בגוונה שכולם יודעים שהוא הרב, יתכן שמותר להשמיט את שמו, וצ"ע. (חשי"ח בכורות לא ע"ב)

פי דרב ששת עדיין חי, ומה יש לו להקפיד שיגידו בשמו בחיי חיותו, נראה פשוט שהבין מזה שאם לא יאמרו עכשיו בשמו, ודאי ישכחו ולא ידעו אחר כך שהוא בעל השמועה.

ולפי זה נראה שבמקרה שאין חשש שישכחו את השמועה של התלמיד חכם החי, עדיף שיאמר דבר תורה שאמרו הנפטר, כי בזה הוא גם עושה חסד עם הנפטר.

האם קריאת התורה בשבת הוא חיוב מן התורה? הוכח מפרשת השבוע!

לקרות ענינו של יום, י"ל דהוא מחובת היום עכאו"א ויוצאים ידי חובה מדין שומע כעונה.

הנה הרא"ש בפרשת השבוע וכן בדעת זקנים מבעל התוספות, וכן בחתן סופר (ח"ב שער התפלה וקריאת התורה פי"ח ד"ה ובעמדי) כתב דהכוונה לקריאת התורה דיש חיוב במועדים לקרוא בתורה, חזינן דסבירא להו שקריאת התורה הוה מן התורה.

והנה בדבר זה אם קריאת התורה מן התורה איכא חמש שיטות בראשונים:

1. שיטת רש"י בגמרא במסכת ברכות (דף י"ג ע"א), וכן בגמרא במסכת מגילה (דף י"ז ע"ב) דקריאת התורה הוא מן התורה, ובמקום אחר בגמרא במסכת יומא (דף ס"ח ע"ב ד"ה בא לקרות) כתב דקריאת כהן גדול ביום הכפורים, הוה מן התורה. ובשפת אמת שם הקשה על רש"י הא ליכא שום חיוב קריאה מן התורה, ולפי מה שכתבנו אתי שפיר דלפי שיטת רש"י דכל חיוב קריאת התורה הוה מן התורה. וכן הוא שיטת הבי"ח (או"ח סימן תרפ"ה) דכיון דמשה תיקנו הוה דאורייתא.

וכן שיטת התשב"ץ (ח"ב סימן קס"ב) דכתב דקריאת התורה הוה מן התורה, דכיון דברכת התורה הוה מן התורה כ"ש עצם הקריאה.

ובגיליוני הש"ס בגמרא במסכת ברכות (כ"א) תמה עליו דהא קריאת התורה אינה אלא מדרבנן, אבל לפי שיטת רש"י אתי שפיר.

ובשו"ת עמודי אש (סימן ו') תמה עליו: דהא דברכת התורה מן התורה, אינה אלא ביחיד הלומד תורה, אבל לא בקריאת התורה.

2. תוספות (שם) הקשו על רש"י דקריאת התורה הוה רק מתקנת עזרא, והוה דרבנן, וכן כתב בשו"ת כתב סופר (או"ח סימן ה') ורק קריאת פרשת זכור, ומקרא בכורים, ודווי מעשר ופרשת חליצה הוה מן התורה.

3. בתוספות הרא"ש בגמרא במסכת ברכות (שם), הוסיף שפרשת פרה נמי הוה מן התורה, וכן כתב הריטב"א בגמרא במסכת מגילה (דף י"ז ע"ב) וכן כתב הטור (סימן תרפ"ה) וכן המגן אברהם (שם), וכן בב"ח, עיין משך חכמה פרשת חוקת היכן המקור לזה.

4. במחזיק ברכה (סימן קמ"ו) כתב בשם התוספות ישנים דאפשר שפרשת שקלים ופרשת החדש הוה מן התורה.

5. הריטב"א בגמרא במסכת מגילה (דף י"ז) כתב שבשבת ויום טוב הוה קריאת התורה מן התורה, והנה מהני ראשונים בפרשתן משמע דדווקא נמי בשבת ויום טוב הוה מן התורה.

"ביום הראשון מקרא קודש" (כח יח).

חיוב קריאת התורה מורכב מכמה תקנות כמתבאר בסוגיות הש"ס כמו הגמרא במסכת בבא קמא (דף פב ע"א) שמנתה עשרה תקנות שתיקן עזרא ושניים מהם הם בעיני קריאת התורה, אחת – שיהיו קורין במנחה בשבת והשנייה – שיהיו קורין בשני ובחמישי, ובהמשך הגמרא מקשה שתקנת קריאת התורה בשני וחמישי תקנה קדומה היא כמו שמובא בברייתא "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים" – דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנא' "הוי כל מצא לכו למים" כיון שהלכו שלושה ימים בלא תורה מיד נלאו, עמדו נביאים שביניהם ותקנו להם שיהיו קורין בשבת ומפסיקים בא' בשבת וקורין בשני ומפסיקים ג' וד' וקורין בה' ומפסיקים ערב שבת – כדי שלא ילינו שלושה ימים בלא תורה. וא"כ מקשה שבשלמה קריאת שבת במנחה י"ל שהיא תקנת עזרא ותקנה הקדמונית היא קריאת שחרית, אך קריאת שני וחמישי מתקנה הקדמונית היא מזמן מרע"ה. ותי' דמתחילה תקנו חד גברא תלתא פסוקי ועזרא תקן תלתא גברי, א"כ מעיקרא תלתא גברי תלתא פסוקי ועזרא תקן לא לפחות מ"י פסוקים בין כולם ע"ש.

ומ"מ מבואר דשורש תקנת הקריאה בשבת ובשני וחמישי היא לקיים מצוות תלמוד תורה. ועיין בלשון הרמב"ם בהלכות תפילה פרק יב הלכה א) דמשמע דעיקר התקנה משום ת"ת דרבנן] וכן קריאת התורה בשבת במנחה מבואר שם בגמרא הטעם משום יושבי קרנות – שכל ימות החול עוסקים בסחורה ואין קורין בשני וחמישי (רש"י), והיינו שקריאה זו ג"כ באה להשלים מצוות ת"ת שחסרו היושבי קרנות.

ומאידך גיסא הגמרא בסוף מסכת מגילה (דף לב ע"א) דורשת על הפסוק "וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל" שמצותן שיהיו קורין אותן כאו"א בזמנו, וכתב רש"י שם שהיה משה מדבר עמהן כל מועד ומועד בזמן להודיע חוקי האלוקים ותורתיו. ואם כן מבואר טעם לקריאת התורה במועדים מענינו של יום דזו מצוותן – שיהיו קורין אותן כאו"א בזמנו, ושורש הדין כמבואר ברש"י הנ"ל כדי להודיע הלכות הרגל וענינו, הרי ששתי תקנות הם בקריאת התורה הקריאה – הקבועה, מדין ת"ת, וקריאת המועדות מדין היום לקרוא ענינו של יום.

ונראה שחלוקים הם שתי התקנות הללו לפי טעמיהם ושרשם אף בדיניהם בכמה עניינים כמו שנבאר להלן. האחרונים דנו במצוות קריאת התורה אם עיקר חיובה חובת קריאה והכל יוצאים ידי חובה מדין שומע כעונה, או דמעיקרא אין החיוב אלא חובת שמיעה. וי"ל דהדבר חלוק בין שתי התקנות – דבתקנת הקריאה הקבועה דהיא לקיום מצוות ת"ת י"ל דסגי בשמיעה ואין חיוב קריאה על כאו"א, אך קריאת המועדות –

**אתה שתמיד רצית להנציח את הקרובים לך בצורה מכובדת זו ההזדמנות שלך!
אנו נערכים להרחבת האדרת ושיפוץ בית המדרש חדר השיעורים עזרת הנשים והמטבח.
זו ההזדמנות שלך לקחת חלק בזיכוי הרבים ובעתהפכה הרוחנית בגבעת זאב ולקחת חלק בזכויות הלימוד
ניתן לתרום גם לשיפוץ עזרת הנשים וחדר השיעורים ולזכות בקריאת שם לע"ג.**

לפרטים: הרב יוסף ויצמן: 052-8144488 הרב שמעון נעים: 058-7700681

ניתן לתרום ולסייע גם בביט בטלפון מספר: 052-8144488

האם בני ישראל במדבר עשו קידוש לבנה? ומתי? הוכח מפרשת השבוע!

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (חלק ב' דרוש ד) כתב ששיטת ר"ת שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היה הענן מכסה אותם ביום ועמוד האש לילה, ולא ראו שמש ביום ולא ירח בלילה, ומוסיף שצריך לומר שלא רק בתוך הענן לא היו רואים, אלא בכל המדבר אפילו לחוץ הענן, לא היו רואים אותה, ע"ש שמוכח זאת.

"ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל" (כז כ).

רש"י מביא את הגמרא במסכת בבא בתרא (דף עה ע"א) ונתתה "מהודך" עליו ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני הושע כפני לבנה.

וכתב רבי יהונתן אייבשיץ לפי דברנו כי הדור הנולדים במדבר לא ידעו, כי לא ראו את השמש כלל, לכן היו צריכים זקנים שיאמרו כן.

הרמב"ם בפרקי ההצלחה כתב: "ואתה אחי תדע שהירח הוא אחד מששת אלפים ות"ת (6066) חלקים מהשמש כפי מה שביארו הטבעיים, וראה שיעור יהושע והשגתו על מה שהשיג משה רבנו ע"ה.

קהילה שיש להם כסף או לרב או לשליח ציבור מה עדיף? הוכח מפרשת השבוע!

להוציאו בתפלתו, ודאי שעדיף רב מורה הוראה, אפילו אינו גדול כל כך, שאי אפשר לקהל בלא רב, דלאו כולי עלמא דינא גמירי, וכל קהל מישראל מוכרחים להיות להם מורה הוראה ורועה צאן קדשים. ואם כן בוודאי שהוא קודם, שאפשר לקהל בלי חזן עם קול ערב, ואי אפשר בלי מורה הוראה, ואף על פי שאינו גדול הוא קודם, ויפתח בדורו הרי הוא כאביר שבאברים.

והמשנה ברורה בביאור הלכה (סימן נג סכ"ד) כתב: שמהלכה זו שמבטלים מצות תפילה בשביל רב ומורה הוראה, מזה יראה האדם גדול החיוב על כל עיר לשכור להם רב שיורה להם במצות התורה ומשפטיה איך להתנהג ולא יהיו כמו עיוורים המגששים באפילה שאפילו אם על ידי זה נדחית לגמרי מצות תפלה אצלם ג"כ החיוב הזה הוא קודם, ובפרט אם אנשי העיר יכולים גם כן להתפלל לעצמן בוודאי זה קודם, ומזה ימלאו רתת ופחד איזה מהעירות הנמצאים מחוץ למדינה שאין להם רב ומו"צ בעירם, ועוון גדול הוא כמו שביארנו הגם שלוקחים להם שו"ב, עם כל זאת הלא צריכים לאיש מו"צ שיורה להם דיני שבת ויו"ט והלכות פסח החמורה ודיני טבילת מקווה וכל פרטי הלכות נדה ושאר דיני תורתנו הקדושה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, וכל שכן שיש ששוכרים להם ש"ץ מפורסם למנגן גדול בעד כמה מאות רובל כסף לשנה שינגן להם בקול נעים ובשיעור כזה היו יכולים לקחת להם רב ומורה צדק וגם ש"ץ שיהיה יוכל לעבור לפני התיבה בשבת ויום טוב וראש השנה ויום הכיפורים כאשר במדינתנו ובוודאי היה מתקבל עבור זה תפלתם למרום, מה שאין כן עתה שהתמנות השליח ציבור הוא שלא לשם שמים ועל כך נאמר "נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה" וסוף דבר הוא שעל ידי זה הולכת העיר מדחי לדחי שאין להם מורה ומנהיג בדרכי ה' ובאים על ידי זה לידי חילול שבת ויו"ט ואכילת חשש חמץ ח"ו ומי יודע עוד כמה איסורים מחייבי כריתות ח"ו השם ישמרנו מאנשים כאלו.

האם קרבן התמיד כיפר רק על תושבי ירושלים או על תושבי כלל ישראל? הוכח מפרשת השבוע!

אריכות ימים, ואמרינן במדרש שבירושלים מעולם לא לן אדם בחטא, דתמידין מכפרים יום ולילה ע"ש, ופרשו המפרשים, דלאו דווקא ירושלים, רק הקרא מכנה כל ארץ ישראל בשם ירושלים, דקרא כתיב, צדק ילן בה, וכל דברי ירמיה וישעיה וכו' על ירושלים לבד נאמרו הלא על כל ארץ ישראל, רק הכול טפל לירושלים.

אבל יש חולקים דסבירא להו דרק בירושלים כיפרו הקרבנות תמיד: דבפרי צדיק (פרשת צו ס"ק ג) הקשה דהא התמיד מקריבים מתרומת הלשכה שהוא משקלי ישראל מכל ארץ ישראל, ואף בחוץ לארץ היו שולחים שקלים, והיה לו לכפר על עוון ישראל מכל מקומות מושבותיהם, אך לפי האמור בחוץ לארץ או בשאר ארץ ישראל שלא ידעו בכיוון זמן הקרבת התמיד, לא שייך כאילו הקריב נפשו שיעיל התשובה על הרהור הלב, מה שאין כן בירושלים שהיו אנשי מעמד שעמדו על הקרבת התמיד, וכל אחד גמר בנפשו להקריב נפשו לפני הקדוש ברוך הוא, שפיר אמר שלא לן אדם בירושלים ובידו עוון שהועיל התשובה על ידי הקרבת התמיד כאמור.

וכן כתב האמרי אמת מגור זצ"ל מובא בשמו בספר ליקוטי יהודה בפרשתו, וכן בספר נחלת יעקב יהושע (פרשת צו) שהיה מכפר רק על מי שעמד במעמד הקרבנות, אבל מי שדר רחוק ולא הויה במעמדות לא היה מתכפר.

וכן כתב ברוח החיים על מסכת אבות (ה' ה) על מה שאיתא שם במשנה "לא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם", וקשה מדוע דווקא בירושלים, ותיירץ משום שלא לן אדם בירושלים ועבירה בידו, אם כן לא הערוד ממית אלא החטא ממית ולא יכלו להזיקם, משמע נמי שדווקא בירושלים היו מתכפרים.

ולפי זה כתב שם לפרש את מה שאומרת הגמרא במסכת בבא בתרא (דף עה ע"א) "זקנים שבדור שאמרו פני משה כפי חמה" דקשה מדוע דווקא "זקנים" שבדור היו צריכים לומר זאת, וכי הצעירים לא יכלו להבחין זאת?

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" (כז יז).

הנה בשו"ת מהריט"ץ החדשות (ח"ב סימן קל"ג) כתב: וכל קהל ועדה מישראל שאין ממנים עליהם חכם גדול בתורה אשר ינהיגם בדרך ישרה, קרוב בעיני לומר שהם עוברים בלאו דכתיב "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה", דוגמת מה שפירשו חז"ל בגמרא במסכת סנהדרין (דף קי ע"א) כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר ולא יהיה כקורח וכעתו, וגם אנו נאמר שכל קהל ועדה שאין מביאים בשכר חכם ונבון שיהיה גדול בתורה וביראת חטא, הווי כעוברים בלאו, שנאמר "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה", ומסיק שחייבים כל בני הקהילה להשתתף בזה בהוצאות של להביא רב.

יש לחקור קהילה שיש להם כסף או לרב או לשליח ציבור מה עדיף האם רב עדיף אף על פי שעל ידי זה יתבטלו מתפילה או דילמא שליח ציבור עדיף?

הנה בשו"ת הרא"ש (כלל ו' סימן א) נשאל אודות צבור שאין להם יכולת לשלם שכר אלא או לרב מורה הוראה, או לשליח צבור להוציאם ידי חובת תפלה, איזה מהם קודם? והשיב הרא"ש: אם הוא רב מובהק וגדול בתורה ובקי בהוראה ובדינים, אין ספק שתלמוד תורה קודם לתפלה, ואם לאו שליח צבור עדיף כדי להוציא הרבים ידי חובתם.

וכן פסק מרן בשלחן ערוך (או"ח סימן נג סעיף כ"ד): ציבור שצריכים לשכור רב ושליח ציבור ואין בידם כדי שכר שניהם, אם הוא רק מובהק וגדול בתורה ובקי בהוראה הוא קודם אף על גב שיחסר להם על ידי זה מצות תפילה ואם לאו שליח ציבור קודם.

וכתב היעב"ץ בספר מור וקציעה: (שם) שהדבר פשוט שזהו דווקא בימיהם שהיו צריכים לשליח צבור להוציא את שאינו בקי, מה שאין כן עכשו שהכול בקיאים להתפלל, ואין אחד שסומך על תפלת השליח צבור

"את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"

איתא במדרש רבה (פרשת פנחס פרשה כ"א) וכן במדרש תנחומא לא שניהם בבת אחת, אר"י ב"ר סימון מעולם לא היה אדם בירושלים ובידו עוון, כיצד תמיד של שחר מכפר על עבירות שביללה ושל בין הערבים מכפר על עבירות שנעשו ביום.

יש לחקור האם רק אנשי ירושלים התכפרו בקרבנות התמיד או דילמא שקרבנות התמיד כיפרו על כל כלל ישראל?

הנה בטור אורח חיים (סימן רלז) כתב שבסדר תפלת ערבית אומר והוא רחום יכפר עוון, לפי שבשחרית ומנחה יש תמידין שמכפרים, אבל ערבית שאין תמיד לכפר תקנו לומר והוא רחום.

ובכלבו (סימן כח) דבריו מובאים בבית יוסף (סימן רלז) כתב באופן אחר: וז"ל אמרינן לעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עוון, שתמיד הבוקר מכפר עונות הלילה, ותמיד הערב מכפר עונות היום, ולכך תקנו ערבית ושחרית לחלות פני המקום שיכפר עונותינו יומם ולילה, שחרית אנו אומרים אותו בסדר קדושה, משמע מדבריהם שלכל כלל ישראל מכפר קרבן התמיד ולא רק לתושבי ירושלים.

וכן כתב רבי יהונתן אייבשיץ ביערות דבש (חלק א' דרוש ט) וז"ל והנה יש להבין במה דאמרו, למען יאריכון ימך על האדמה כתיב, דבאמת למה, הלא זה הוא שכר על שמירת המצווה, ולמה לא יהיה לשומר מצות בחו"ל שכר גם כן, וכי ח"ו אבד סברם ליושבים בגולה, והלא תורת ה' בכל העולם ניתנה, וצ"ל דגבי האי עובדא דאמר לו אביו עלה לבירה וכו' פרכינן בגמרא במסכת קידושין (דף לט ע"ב) ודילמא מהרהר בעבירה הווה וכו', הרי אף דנאמר אריכות ימים, אם מהרהר בעבירה, ומכל שכן שעשה עבירה בפועל, דלכולי עלמא בטל השכר ההוא בעולם הזה ובטלה

האם בביאת גואל צדק כאשר יראו את המשיח יברכו את ברכת חכם הרזים? הוכח מפרשת השבוע!

בעינינו כששים ריבוא קאמר, דהא ודאי אינו סברה שיהא תלוי בדעתו של אדם לומר זה חשוב בעיני כששים ריבוא כדי שיברך עליו.

וכן מרן בשו"ע השמיט ברכה זו, וכן כתב בב"ח שלענין הלכה נקטינן כהרמב"ם דספק ברכות להקל, ואין לברך ברכת חכם הרזים אפילו על מופלג בחכמה.

החתם סופר בספרו תורת משה (פרשת פנחס) ביאר טעם להשמטת הפוסקים דין זה, וכתב וז"ל: לכאורה תמוה איך יהבו עיניהם ביה, למה יומת, מה עשה?! גם מהתימה שהשמיטו הפוסקים דין זה, בהמצא אחד שחשוב כששים ריבוא שיברכו עליו, ברוך חכם הרזים, ג' בשם לב איך יברך ברוך חכם הרזים, הואיל שחשובים כששים ריבוא, הלא פירוש הברכה שאין דעותיהם שוות, כשם שאין פרצופיהן שווים והקב"ה בוחן מחשבות כולם, ועל זה נקרא חכם הרזים, וא"כ מה שייך לברך זה על אדם יחיד השקול כס' ריבוא בצדקו וחכמתו, וצ"ל דס"ל מי ששקול כששים ריבוא ישראל, מכלל חכמתו הוא שיוּרד לסוף דעת כל אדם ושייך שפיר ברכה על שנתן הקב"ה מחכמתו לו לירד לדעת כל איש ואיש, אך זה מבואר הביטול, שהרי משה רבינו ע"ה מי לנו גדול ממנו ולא ירד לדעת כל ישראל, שהרי אמר אלוהי הרוחות לכל בשר יפקוד איש על העדה, כי הוא אינו יודע דעת כל אחד מהם כי אם הקב"ה ככתוב במדרש, וא"כ רבי חנינא בריה דרב איקא, פגע בזה בכבוד אדונינו משה רבינו ע"ה, ובשולחן ערוך (יו"ד סימן רמב סעיף לו) אוסר לומר אפילו אי אמרי משה רבינו ע"ה לא ציינתין ליה, ובט"ז (סק"כ) כתב הטעם דאי אפשר שיעמוד כמשה, לכן משמתינן ליה. ועיין שם ועל כן נתנו בו עיניהם, ולכן לא הביאו הפוסקים דין זה שהוא שלא כדין כנ"ל.

לאור זאת, גם כשמשיח יבא לא יברכו ברכה זו עליו, כיון שלהלכה אין מברכים על אדם גדול, ומשמע מדברי החת"ס שאפילו על משה רבינו אין מברכים ברכה זו.

אדם שקנה בגד ורוצה לחדש אותו מתי עדיף ביום הראשון של סוכות או בשמחת תורה? הוכח מפרשת השבוע!

שחשבתם שראוי לכבד את שמיני חג העצרת, יותר מחג הסוכות, לא כן הוא, אלא אדרבה חג הסוכות עדיף, משום שיש בו מצוות יתירות! והם סוכה ולולב, וגם יש בו מצות עשה של אכילה בלילה הראשון מהתורה כמו אכילת מצה. ועל כן ראוי ללבוש הבגד החשוב הזה בחג הסוכות. לכבוד החג, חדא דהא פגע ביה ברישא. ועוד דהוא עדיף באמת בשביל המצוות שבו, עכ"ל. לכאורה סיבה זו של ריבוי מצוות מכריעה גם את השיקול של חתן תורה. ושל הכנסת הסי"ת לבית הכנסת.

אלא שבשו"ת ע"ס ספר המצות הקצר מפקפק על ראייתו של התורה לשמה. דלגבי קדימה אזלינן בתר רבוי מצוות שהרי הר"ן סובר שהרבה עבירות קטנות של אכילת נבילה חמורות יותר מחילול שבת אחד משום שריבוי הכמות מכריע איכות. ולכן כשמוטלות מצוות רבות של השלמים לפנינו לעומת בכור קדוש מרחם יש להקדים ולחטוף תחילה את המצוות המרובות. אבל בנוגע לחלוקת כבוד אולי כבוד התורה עדיף ויש ללבוש לקראת שמחת תורה את החליפה החדשה, וצ"ע. (חש"ח סוכה מח ע"א).

חידה: איך יתכן שאדם האומר לחברו הכני, וחברו יהיה חייב להכותו?

וכתב הרד"ק במקום: הכה ופצע, הפצע הוא מכת דם. ובדרש, אותה טיפת דם שיצאה מן הצדיק הייתה כפרה לישראל שלא מתו מהם במלחמות רמות גלעד, שהרי אמר לו הנביא ועמך תחת עמו, כי חייב מיתה היו, אלא שאותה טיפת דם הייתה כפרה להם.

"ויודבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה" (כז טו טז)

יש להסתפק אם כאשר יראו את המשיח בתוך שלושים יום לעצרת, האם יברכו ברכת 'חכם הרזים' על ראיית פניו, או שמא לא יברכו? הגמרא במסכת ברכות (דף נח ע"ב) מספרת שרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע הוו קאזלי באורחה, פגעו ביה ברב חנינא בריה דרב איקא, אמרו ליה בהדי דחזינן בריכנין עלך תרתי, ברוך אשר חלק מחכמתו ליראיו, ושהחינו, אמר להו אנא נמי כיון דחזיתנכו חשבתנכו עלואי כשיתין רבוון בית ישראל, וברכינא עלייכו תלתא, הנך תרתי, וברוך חכם הרזים, אמרו ליה חכימת כולי האי, יהבי ביה עינייהו ושכיב.

וכתב המאירי במסכת ברכות (דף נח ע"א) שאם הייתה אוכלוסייה נכבדת חשובה בעיני הכל כששים ריבוא, או אפילו שני תלמידי חכמים שלמים, יש מי שאומר שמברך עליה חכם הרזים, וממה שאמרו למטה חשיבותו עלאי כששים ריבוא והוא שהכוונה אצלם בחכם הרזים שכל הסודות והחכמות נודעות בין כולם, ומצד שיש דברים נמנעים מהשגת השכל האנושי, אמר ברוך חכם הרזים, ומפרשים שבהמצא חכם שלם בכל החכמות ובכל הסודות שיהא ראוי לברך עליו כן, ובלבד שיהא אותו המברך מכיר בשלמות אותו החכם, ומי"מ נראה שאין הלכה כן שהרי דרך כלל אמרו הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, ואפי' יונתן בן עוזיאל במשמע, ואף בברייתא פשוט טעם לברכת חכם הרזים לפי שאין פרצופיהן דומות זו לזו ולא דעתם שווה זה לזה.

אמנם הטור (סימן רכד) פסק: שאם רואה אחד שהוא מופלג בחכמה, יברך חכם הרזים, דרבי חנינא בריה דרב איקא בריך כד חזי לרב פפא, וי"א שאין בזמן הזה מי שראוי לברך עליו כן. ולפי זה כשמשיח יבא בוודאי יברכו עליו כן.

הבית יוסף כתב שהרמב"ם לא כתב זה, ונראה שטעמו משום דסבירא ליה דההוא עובדא לאו למימרה דבריך ממש, אלא לומר שהיו חשובים

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו" (כט לה) מעשה באדם אחד שקנה חליפה חדשה, ומסתפק מתי לחדשה, האם ביו"ט ראשון דסוכות, או בשמחת תורה כי נבחר לסיים את התורה והוא כתב והכניס ס"ת זה להיכל ומרגיש גם שמחה יתירה לרגל היבחרו כחתן תורה. וגם נראה דשמיני עצרת שנחשב ליו"ט של שמחה בין השי"ת לעמו ישראל הוא קדוש יותר משאר רגלים. ומיו"ט א' דסוכות. ויעויין סוף פנחס ברש"י (במדבר כט לה) שכתב: לפי שכל ימות הרגל הקריבו כנגד ע' אומות וכשבאים ללכת אמר להם המקום בבקשה מכס עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכס. ויעויין יונתן בן עוזיאל שכתב: פר אחד קדם אלקא חד. ואיל אהד לעמול יחידאי.

רבנו יוסף חיים זע"ה בספרו תורה לשמה (סימן קעה) דן בשאלה זו וז"ל: אימתי עדיף ללבוש פעם ראשונה ולברך שהחינו, האם ימתין עד יו"ט של שמיני עצרת שהיא שמחת תורה משום שיו"ט דכבוד יו"ט של חג עצרת עדיף שבו שמחת סיום התורה, וראוי לכבדו ביותר, או דלמא כיון דחג סוכות פגע ביה ברישא לו משפט הקדימה. והשיב רבנו יוסף חיים זע"ה: נאמר בגמרא במסכת זבחים (דף פ"ט ע"א) השלמים קודמים לבכור מפני שכהן טעונים מתן ד' וסמיכה ונסכים ותנופות חזה ושוק. ופריך בגמרא (דף פ"ט ע"ב) אדרבה בכור קודם שכן קדושתו מרחם? ונאכל לכוהנים; ומשני אפילו הכי מצות יתירות עדיפי, ע"ש. ואם כן מה

"והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קינא לאלוהיו ויכפר על בני ישראל" (כה יג)

נאמר במלכים (א פ"כ): ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל רעהו דבבר ה' הכני נא וימאן האיש להכותו ויאמר לו יען אשר לא שמעת בקול ה' הנך הולך מאיתי והנך האריה. וילך מאצלו וימצאהו האריה ויכהו. וימצא איש אחר ויאמר הכני נא, ויכהו האיש הכה ופצע.

לאחר עספר שנים של הדפסת והפצת עלון זה בארץ ובחו"ל, פאחר והוצאת העלון כרוכה בהוצאות כספיות גדולות, לצערנו הרב אנו נאלצים לצמצם פאוד את כמות הדפסת והפצת העלונים.

מעוניין לזכות את הרבים? אתה יכול בשמחה להדפיס עלון זה ולהפיצו באזור מגורך.

ניתן לעזור בהוצאת והפצת העלון ולהקדיש עלונים לזיכוי הרבים לבריאות אושר נחת זי"ק ולע"ג קרובים וידידים.

הפענויין להיות שותף בהוצאת העלון ולזכות את הרבים יוכל לפנות לטלפון: 052-814448

ניתן ולהיות שותף בזיכוי הרבים ולתרום גם בביט בטלפון: 052-8144488